

Kiteen ympäristölautakunnan lausunto vesilain mukaiseen lupahakemukseen: Syrjäsalmen uuden ratasillan rakentaminen ja vanhan sillan purkaminen, Puhos–Syrjäsalmi-venereitin siirto sekä valmistelulupa

131/10.03.01.01/2024

Ympäristölautakunta 29.05.2024 § 39

Itä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Kiteen ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa vesilupahakemukseen. Väylävirasto hakee vesilain (587/2011) mukaista lupaa Syrjäsalmen uuden ratasillan rakentamiseen ja vanhan sillan purkamiseen sekä Puhos–Syrjäsalmi-venereitin siirtämiseen Kiteen kaupungissa. Lisäksi hakija hakee lupaa ryhtyä hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Uusi ratasilta sijoittuu vesialueella Puhoksen yhteisen kalaveden osakaskunnan 260-421-876-1 yhteiselle vesialueelle ja Juurikkajärven kalaveden osakaskunnan 260-405-876-1 yhteiselle vesialueelle. Rannoilla silta sijoittuu kiinteistöille Siirala 260-421-14-43 ja Holoppala 260-405-23-51. Hakija ottaa hankkeen toteuttamiseksi tarvittavat alueet ja oikeudet radanpitäjän haltuun ratatoimituksella. Purettava ratasilta sijoittuu hakijan omistamalle kiinteistölle 260-871-1-3.

Siltapaikka sijaitsee noin 14 kilometriä Kiteen keskustasta lounaaseen rataosalla Parikkala–Joensuu. Siltapaikalla rataosa ylittää Syrjäsalmen vesialueen, joka yhdistää Pyhäjärven (04.391.1.001) Pajarinselän ja Hiekanpäänselän.

Syrjäsalmen nykyinen ratasilta on teräksinen jatkuva levypalkkisilta, jonka kokonaispituus on 132,8 metriä ja hyödyllinen minimileveys 5,0 metriä. Sillan jännemitat ovat 36,0 + 45,0 + 36,0 metriä. Sillan vapaa alikulkukorkeus on 11 metriä ja vapaa-aukko 43,8 metriä. Ratasilta on rakennettu vuonna 1967 ja sitä on perusparannettu vuosina 1988 ja 2015. Ratasilta on todettu tarkastuksissa erittäin huonokuntoiseksi, minkä takia nopeusrajoitus siltapaikalla on jouduttu laskemaan nopeuteen 30 km/h. Silta on viipymättä korvattava uudella.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on 22.2.2021 päätöksellään nro 15/2021 (ISAVI/6994/2020) myöntänyt Väylävirastolle luvan uuden ratasillan rakentamiseen 15 metriä Syrjäsalmen nykyisen ratasillan länsipuolelle ja nykyisen sillan purkamiseen. Uuden ratasillan rakentaminen aloitettiin vuonna 2023. Pian kuitenkin todettiin, ettei nykyinen ratasilta kestä uuden sillan rakennustöitä, joten rakentaminen keskeytettiin. Tämän jälkeen Väylävirasto päätyi suunnittelemaan uuden ratasillan 45 metrin etäisyydelle nykyisestä ratasillasta.

Suunniteltu uusi ratasilta, jolle lupaa nyt haetaan, on 179 metriä pitkä jännitetty betoninen jatkuva palkkisilta. Sen hyödyllinen leveys on 7,4 metriä. Jännemitat ovat 37,0 + 46,0 + 46,0 + 37,0 metriä. Ratasillan vapaa alikulkukorkeus on noin 11 metriä ja vapaa-aukon leveys 44,0 metriä. Ratasilta perustetaan kaikilta tultaan liittorakenteisten teräspalkkipaalujen varaan.

Sillan tulopenkereet perustetaan maanvaraisesti. Rantaviivoilla varaudutaan yhteensä noin 2 600 m³ vesistöäyttöihin. Uuden ratasillan rakentamisen yhteydessä rakennetaan myös uusi sillalle johtava raide kmv 444+300-446+600. Uuden ratasillan valmistuttua ja liikenteen siirryttyä käyttämään sitä, nykyinen Syrjäsalmen ratasilta ja sille johtava raide puretaan.

Syrjäsalmen läpi kulkee Puhos–Syrjäsalmi-venereitti (6552, VL6), jonka nykyistä linjausta muutetaan Syrjäsalmen kohdalla rakentamisen yhteydessä uuden ratasillan välitukien sijainnin vuoksi. Uuden linjauksen suunniteltu kulkusyvyys on 1,5 metriä ja harausyvyys NWNav -2,1 metriä. Muuttunut linjaus varustetaan kelluvilla viitoilla.

Hankkeen toteuttaminen parantaa merkittävästi raideliikenteen sujuvuutta, täsmällisyyttä ja liikenneturvallisuutta. Hanke mahdollistaa nopeudennoston Parikkala–Joensuu-rataosalla henkilöjunille (200 km/h) ja tavarajunille (100 km/h). Rataosan välityskyky ja raideliikenteen toimintavarmuus paranevat merkittävästi.

Siltapaikan etelä- ja pohjoispuoliset maa-alueet on luokiteltu arvokkaiksi harjualueiksi ja ne kuuluvat luokiteltuihin pohjavesialueisiin (Hongikon-Välikankaan 2E-luokan pohjavesialue 0726011 ja Ukotiin-Papinniemenkankaan 1-luokan pohjavesialue 0726012). Hankkeen ei arvioida aiheuttavan haitallisia vaikutuksia näihin.

Pyhäjärven vesialue kuuluu Pyhäjärven alueen luontokokonaisuuden Natura 2000 -alueeseen (FI0700091), jonka suojeluperusteena on järven pohja-alueilla esiintyvä pohjaruusuokekasvillisuus. Lähimmät pohjaruusuokekasvillisuuden esiintymät sijoittuvat 200–2 600 metrin etäisyydelle Syrjäsalmen siltapaikasta. Hankkeen ei arvioida aiheuttavan haitallisia vaikutuksia pohjaruusuokekasvillisuuteen.

Siltapaikan pohjoispuolisella rantavyöhykkeellä sijaitsee muuksi kulttuuriperintökohteeksi luokiteltuja puolustusvarustuksia (Syrjäsalmi, 1000046249). Hankkeen toteuttaminen tuhoaa vähintään puolet historiallisen puolustusvarustuksen juoksuhaudasta.

Uusi ratasilta kaventaa Syrjäsalmen vesialuetta. Myös siltapaikan lähimaisema muuttuu, kun uusi ratasilta rakennetaan lähelle valtatie 6 maantiesiltaa. Silta-arkkitehtuuriltaan nykyistä maantiesiltaa vastaava ratasilta sopeutetaan maisemaan ympäristösuunnittelun keinoin. Uuden ratasillan käyttöönoton myötä poistuva paikallinen alhaisempi nopeusrajoitus lisää jonkin verran rautatieliikenteestä aiheutuvaa melua ja tärinää radan läheisyydessä. Ratasuunnitelmassa selvitetään melu- ja tärinävaikutukset ja esitetään tarvittaessa haittoja vähentävät ratkaisut.

Hanke aiheuttaa työnaikaista veden samentumista, jota pyritään lieventämään työmenetelmien ja rakentamisajankohdan valinnalla ja silttiverhon käytöllä. Virkistyskalastus ja muu hankealueen virkistyskäyttö keskeytyvät turvallisuussyistä rakennustöiden ajaksi. Kulku siltapaikan kautta rakentamisen aikana mahdollistetaan työsiltaan jätettävällä kulkuaukolla. Lähialueen asukkaille saattaa aiheutua rakentamisen aikana melu- ja tärinähaittaa.

Hakija esittää rakentamisaikaisten vesistövaikutusten tarkkailua vesinäytteenotolla kahdesta näytepisteestä. Lisäksi hakija esittää

hankkeen vaikutusalueella alle 300 metrin etäisyydellä sijaitsevien kaivojen tarkkailua.

Sillan rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuonna 2025. Arvioitu rakentamisen kesto on noin 12 kuukautta.

Hakija hakee valmistelulupaa kasvillisuuden ja pintamaan poistolle siltapaikalla sekä uuden ratasillan rakentamisen vaatimille maatoille kaivantoihin. Hankkeen läpivienti ja hallinnointi edellyttävät, että työvaiheet voidaan suorittaa tarkoituksenmukaisessa järjestyksessä ja vailla aiheutonta viivytystä

Kuulutuksen ja hakemusasiakirjojen nähtävilläpito

Hakemuksen kuulutus ja hakemusasiakirjat pidetään nähtävillä aluehallintovirastojen verkkosivuilla osoitteessa <https://ylupa.avi.fi/fi-FI/asia/2754304>

Kuulutusaika on 26.4.-3.6.2024.

Valmistelija ja esittelijä: va. ympäristöpäällikkö Marjo Tikka, puh. 040 105 1304, marjo.tikka@kitee.fi

Päätösehdotus

Kiteen ympäristölautakunta lausuu seuraavaa:

Hakemuksen mukaan uuden sillan rakentamisvaiheessa vesistön voimakasta samentumista aiheuttavat työt tehdään 1.10.–30.4. välisenä aikana. Mikäli samentumista aiheuttavia työvaiheita ajoittuu 1.5.–30.9. väliselle ajalle, eristetään samentumista aiheuttavien rakennustöiden työalueet muusta vesialueesta suodatinkankaisella silttiverholla salmen molemmin puolin rannan suuntaisesti. Hakijan ehdottamaa suodatinkankaasta rakennettavaa seinämää kiintoaineksen leviämisen estämiseksi on käytettävä kaikissa työvaiheissa, joissa kiintoainesta voi sekoittua vesipatsaaseen. Hakijan esittämä vesistön tarkkailuohjelma on riittävä

Hakemuksen mukaan uuden ratasillan rakentamisen aikaan Syrjäsalmen virkistyskalastus ja muu virkistyskäyttö keskeytyy turvallisuussyistä sillan rakentamisen ajaksi. Vesistön samentumista sekä veneilyä estävät rakentamistoimenpiteet tulee mahdollisuuksien mukaan ajoittaa veneilykauden ulkopuolelle. Mikäli veneväylän käyttö estyy veneilykauden aikana, tulee tästä tiedottaa väylän ylläpitäjää ja veneilijöitä.

Kiteen ympäristölautakunnan näkemyksen mukaan valmistelulupa voidaan myöntää, uuden sillan rakentaminen on syytä aloittaa viipymättä.

Päätös

Ympäristölautakunta päätti kokouksessa lisätä lausuntoon seuraavaa: Veneväylän suunnittelussa huomioitava puutavaran uitto- ja proomukuljetusten jatkuminen myös tulevaisuudessa.

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.